

ACTA UNIVERSITATIS SZEGEDIENSIS

ACTA JURIDICA ET POLITICA

Tomus LXXIV.

SAPIENTI SAT ÜNNEPI KÖTET

DR. CSÉKA ERVIN

PROFESSZOR 90. SZÜLETÉSNAPJÁRA

Juhász Zsuzsanna, Nagy Ferenc és Fantoly Zsanett
gondozásában

SZEGED
2012

alakították is. A közigazgatási bíróság létesítéséhez csupán előzetes uralkodói engedéllyel volt szükség, amit a hazai kormányzat (mivel Auszriában már működött ilyen szerv) a kívánt tartalom szerint megkapott. A kihágási ügyek rendes bírói fórumokhoz rendeltése megfelelt a jogállami kritériumoknak, a közigazgatási bírászkodás terén azonban 1883-ban (az állami érdek védelmére megfelelőbb) különálló pénzügyi szakbíróság létesült.

ISTVÁN SIPKA

DAS FORUMSSYSTEM DER STEUERSTRAFGERICHTSBARKEIT

IN UNGARN

(Zusammenfassung)

Die Studie übersieht den in der ungarischen Rechtsgeschichte Literatur noch unarbeitete Bereich, nämlich die Geschichte der Steuerregelung im 19. Jahrhundert. Der nach 1867 selbstständige ungarische Staat bestrebe sich, die Aufkommen zu steigern und die Bürger belastigenden Gefälle- und Gebührenpflichten im Gesetz zu verankern. Es ist natürlich zu betrachten, dass unterdessen auch Regelungen entstanden, die Bürger bestraften, die ihre Verpflichtungen unterlassen hatten. In den 1880er Jahren das Forumssystem der Verwendung der steuerstrafrechtlichen Regelungen wurde in Ungarn herausgebildet. In den Rechtsfällen der Gefällbertretungen entschieden am Anfang Finanzfachgerichte, in denen die Delegierten der Regierung Platz nahmen. Von 1873 trafen jedoch die allgemeinen Gerichte die Entscheidung gegen solche, die ihre Steuer- und Gebührenverpflichtungen absichtlich verletzten. Den rechtsstaatlichen Prinzipien entsprach, dass auch die Berufung von dem allgemeinen Gericht beurteilt wurde. Es zählte dagegen als eine erhebliche Mangelhaftigkeit, dass keine Zusammenfassung an gesetzlicher Ebene oder Kodifizierung der Steuerstrafrecht und – Strafprozessrecht vorging.

Der Verfasser setzt die ungarische Geschichte des Gefällbertretungsrechts mit dem Ausbau des Institutsystems der Verwaltungsgerichtsbarkeit in Parallele. Die Missbräuche der staatlichen Behörden angesichts der Gefällangelegenheiten erhöhten die Unzufriedenheit, die schließlich den öffentlichen verwaltungsrechtlichen Schutz in Ungarn erzwingen. Während jedoch die Gefällbertretungen vor das ordentliche Gerichtsforum gerieten, gründete die ungarische Gesetzgebung 1883 einen getrennten Fachgerichtshof für die Beurteilung der Angelegenheiten in der Kompetenz des Verwaltungsgerichts. Die Verweisung der Gefällbertretungen und die streitigen Finanzfragen vor das Gericht bedeuteten einen bezeichnenden Schritt auf dem Weg der Schöpfung der Rechtsstaatlichkeit.

SZOMORA ZSOLT

Az alkotmánykonform normaértelmezés és a büntetőjog – problémafelvetés*

I. Bevezető

Az ünnepelt személyében a jogtudományunk azon művelőjét tisztelhetjük, aki az eljárásjogot több évtizedes bírói munkássága során ténylegesen gyakorolta is. A rendes büntető bírói gyakorlat és az alkotmánybíráskodás kapcsolatát boncolgató szerény írásokkal e kivételes pályafutás előtt szeretnék tisztalegni.

Tanulmányom célja pusztán annyi, hogy a *szabogász szemével* rámutasson arra, hogy az alkotmánykonform normaértelmezés mind az elmélet, mint a gyakorlat szempontjából tisztázásra szorult a magyar büntetőjogban. A területet korlátokra tekintettel nem vállalkozhattam ezen értelmezési mód alkotmányjogi és jogelméleti feldolgozására. Így tényként tekintettem arra, hogy az alkotmánykonform normaértelmezés jelen van a magyar alkotmánybírói praxisban. Jogalkotás-hatáskör, jogforrási kérdésekkel tehát itt most nem foglalkozom.

Elsőként a vizsgált jogértelmezési metódus lényegének rövid bemutatására kerül sor. Ezt követően az Alkotmánybíróság azon büntetőjogi tárgyú határozatait elemzem, amelyekben megjelenik az alkotmánykonform normaértelmezés, és megvizsgálom, hogy az AB megoldásai milyen kérdéseket vetnek fel a Büntető Törvénykönyv feől szemlélve. E rövid tanulmányban csak a problémák jelzésére vállalkozhatok, azok megoldása (az alkotmányjogi háttér feldolgozásával együtt) további kutatást igényel.¹

II. Az alkotmánykonform normaértelmezés megjelenése

Az alkotmánykonform normaértelmezés újabb keletű intézménye a magyar jogrendszernek, hiszen gyakorlati érvényesítése feltételezi, hogy az alkotmány nem csak deklaráció szintű „norma”, hanem a jogrendszer egészét meghatározó, a jogforrási hierarchia csúcsán álló alaptörvény legyen. Így e normaértelmezési mód hazánkban először csak a rendszerváltást követően jelenthetett meg.

* E tanulmány a Bolyai János kutatási ösztöndíj támogatásával készült.

¹ Köszönettel tartozom *Hollán Miklósnak* hasznos észrevételeiért és kérdéseit.

Egy normát abban az esetben *kell* alkotmánykonform módon értelmezni, ha a különböző klasszikus értelmezési módszerek különböző értelmezési eredményre vezetnek, és a normának van legalább egy olyan jelentése, amelyet figyelembe véve a norma alkotmányos, és van legalább egy olyan jelentése, amelynek elfogadása viszont a norma alkotmányellenességhez vezet.²

Alkotmányellenességet emlegettem, ugyanakkor azt is hangsúlyozni kell, hogy maga az alkotmánykonform normaértelmezés nem feltételezi az alkotmánybíráskodást, hisz a rendes bíróságok alkotmánybírárság hiányában, illetve alkotmánybíráskodási funkció nélkül is alkalmazhatják ezt az interpretációs módszert; gyakorlati jelentőségét azonban az alkotmánybíráskodásnak köszönheti. Az alkotmánybíráskodás tulajdonképpen az alkotmánykonform normaértelmezés intézményi garanciáját jelenti.

Ez a jogértelmezési mód legkorábban az Egyesült Államokban jelent meg („in harmony with the Constitution”).³ Ha az európai országokat nézzük, először a svájci Bundesgericht alkalmazta 1908-ban, majd ezt követően az alkotmánybírásgot mint intézményt az elsők között létesítő Ausztria, később Németország és Olaszország, majd további európai államok.⁴ A magyar Alkotmánybíróság 1993-ban fektette le az alkotmánykonform normaértelmezés alapjait, kimutathatóan a német Szövetségi Alkotmánybíróság nyomdokain haladva. Németországban ezt a módszert vitán felül álló módszerként emlegetik, amely a jogalkalmazás stabil eszközárába tartozik. Mondják mindezt annak ellenére, hogy az alkotmánykonform értelmezés számos problémát vet fel, mind alkotmányjogi, mind – szűkebb pátriánknaál maradva – büntetőjogi szempontból. Ez az ellentmondás azzal magyarázható, hogy a jogirodalmi vita, adott esetben tilakozás folyamatosan jelen van, de ez mit sem változtat a Szövetségi Alkotmánybíróság és a Szövetségi Legfelsőbb Bíróság immáron sok évtizedes gyakorlatán.

Magyarországon maga az intézmény első egyértelmű megjelenése 38/1993 (VI. 11.) AB határozatban található, amikor is az Alkotmánybíróság az akkor hatályos bírósági szervezeti törvény szabályait vizsgálta. Ezt követően pedig több más AB-határozatban és számos büntetőjogi tárgyú döntésben bukkantunk a nyomára.⁵

III. Az alkotmánykonform normaértelmezés lényege

Ha egy jogi norma értelmének, értelmezésének az Alkotmányhoz való viszonyát próbáljuk egy skálán elhelyezni, akkor beszélhetünk (1) alkotmányorientált értelmezésről, (2) alkotmánykonform értelmezésről és (3) a norma alkotmányellenességéről.⁶

III. 1. Az *alkotmányorientált* értelmezési mód azt követeli meg, hogy abban az esetben, amikor a normának több alkotmányos jelentése is lehet, az értelmezési eredmény

² BETTERMAN, KARL-AUGUST: *Die verfassungskonforme Auslegung. Grenzen und Gefahren*. Heidelberg, 1986. 18–19. p.; KUHLEN, LOTHAR: *Die verfassungskonforme Auslegung von Strafgesetzen*. Heidelberg, 2006. 1. p.

³ Ehhez részletesen lásd PARK, ZIN-WAN: *Die verfassungskonforme Auslegung als richterliche Verfassungskonkreteisierung*. Berlin, 2000. 138–151. p.

⁴ CAMPICHE, EDOUARD: *Die verfassungskonforme Auslegung. Stellung in der Auslegungsteorie und Abgrenzung zur Normenkontrolle*. Zürich, 1978. 2. p.

⁵ Így pl. 38/1993. (VI. 11.) AB hat.; 53/1993. (X. 11.) AB hat.; 36/1994. (VI. 24.) AB hat.; 22/1999. (VI. 30.) AB hat.; 14/2000. (V. 12.) AB hat.

⁶ KUHLEN 2006, 5. p.

kiválasztása során maximálisan vegyük figyelembe az Alkotmány rendelkezéseit. Példaként szolgálhatnak az erőszakos nemi bűncselekmények és a szexuális önmeghatározás mint jogi tárgy. Ha figyelemmel vagyunk arra, hogy a szexuális önmeghatározást a magyar AB az emberi méltóság anyajogából vezeti le, akkor a jogi tárgy lehetőleg legáltalánosabban értelmezése felel meg az Alkotmány szellemiségének: hisz az emberi méltóság és abból eredeztetett általános és nevesített cselekvési szabadságok az alapjogi rendszer csúcspontján állnak. Így például alkotmányorientált értelmezés eredmény az, ha a szexuális cselekmények valamennyi szituációs elemét (azaz azok helyétől, idejétől, módjától való döntést) is bevonjuk a büntetőjogi jogi tárgy körébe, és ezek bármelyikének sértelme esetén megvalósulhat az erőszakos nemi bűncselekmény (pl. a sértett hajlandó közösködni a vádlottal, de nem akarja, hogy a vádlott közben bekösse a szemét).⁷ Ha ettől szűkebben értelmeznénk a tényállás körét, az még nem feltétlenül jelentene alkotmányellenességet, az emberi méltóság kiemelt alkotmányi pozíciójának viszont ez az értelmezés felel meg. A példa is mutatja, hogy az alkotmányorientált értelmezés egybeeshet (ideális esetben egybeesik) a jogtárgyharmonikus értelmezés eredményével.⁸

Aljón itt egy másik példa is: a vallásszabadsággal mint jogi tárggyal kapcsolatban alkotmányorientált értelmezésre hoz példát *Hollán Miklós* és *Bence Mátyás* vitája a Fundamentum hasábjain.⁹ A konkrét bírói döntésnek az úmapi körmelet gépjárművel való megzavarását kellett megítélnie (EBH 1999. 2.).

Szándeka szerint alkotmányorientált kívánt lenni a PKKB-nak az az értelmezése is, hogy a felvonuló melegeket tojással megdobáló „kvázi ellenútjelző” a vélemény szabadágukat gyakorolják, amikor így tesznek. A döntés persze minden, csak nem alkotmányorientált. Viláros jogalkotási utóélettel és a garázdaság tényállásának dogmatikai szempontból főlölleges módosítását pedig mindnyájan ismerjük.¹⁰

III. 2. Az *alkotmánykonform* értelmezés ellenben azt feltételezi, hogy a normának legyen olyan értelme is, ami alkotmányellenes, és e módus azt a parancsot fogalmazza meg, hogy ilyenkor az alkotmánynak megfelelő jelentést kell elfogadni. Ilyen módon az alkotmánykonform normaértelmezés a többi értelmezési módszer fölött áll, a különböző értelmezési eredmények között a végző szót magának vindikálva.

III. 3. Az alkotmánykonformitási skála harmadik eleme a *norma alkotmányellenessége*, amikor is nem adható neki olyan jelentés, amely megfelelné az Alkotmánynak.

III. 4. Az alkotmánykonform és az alkotmányorientált normaértelmezés közös jellemzője, hogy a norma megtartásához és annak alkalmazásához vezetnek (*normameg-*

⁷ V.ö. SZOMORA ZSOLT: *A nemi bűncselekmények alapkérdései*. Budapest, 2009. 126–127. p.

⁸ Az alkotmányorientált értelmezés a rendszertani és az objektív-telolelogikus értelmezés egyik megjelölési formájának tartja CANARIS, CLAUD-WILHELM: *Die verfassungskonforme Auslegung und Rechtsfortbildung im System der juristischen Methodentechnik*. In: Festschrift für Ernst A. Kramer, 2004. 154. p. A jogtárgyharmonikus (objektív-telolelogikus) értelmezéshez lásd SZOMORA: *A jogi tárgy funkciói és a jogtárgyharmonikus értelmezés*. Büntetőjogi Szemle 2009/2. 11–17. p.; KARSAI KRISTINA: *Büntetőjogi jogtárgyak a hamis írtak elleni küzdelemben*. Magyar Jog 2010/12. 720–721. p.

⁹ BENCE MÁTYÁS: *Diszkrétumok, ártóhatások vagy tartószlopok. A büntetőbírói gyakorlat és az Alkotmány. Fundamentum 2007/3. 5–21. p.*; HOLLÁN MIKLÓS: *Az Alkotmánybírádság határozatainak hivatkozása a bűncselekmények döntéseiben*. Fundamentum 2008/3. 81–92. p.; BENCE: *Válasz Hollán Miklós észrevételére*. Fundamentum 2008/3. 93–98. p.

¹⁰ A döntéstől sajótól tudósít: <http://www.origo.hu/itthon/20080930-buncselekmény-lehet-a-tojásdobálás-mondat-ki-a-legfelsőbb-birosag.html>. A nagy visszhangra tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a BK 78. véleményével rögzítette a teljes becsültetés és a garázdaság tényállásának megfelelő értelmezését (figyelemmel a tojásdobásra is), majd az esetre figyelemmel még a jogalkotó is szíveséget látta a garázdaság tényállását a 2008. évi LXXIX. törvényben egy megfelelő értelmező rendelkezéssel kiegészíteni [Btk. 271. § (5) bek.].

Pedig Kukorelli István különvéleménye egyértelműen hangsúlyozza az absztrakt veszélyeztető jellegét.²⁹ Ahogy Holló András párhuzamos véleménye pedig azt kéri számon a testületen, hogy az ilyen tartalmú céllal való elkövetést miért nem fogalmazták meg alkotmányos követelményként.³⁰ Merthogy e határozatban erre sem került sor.

Miután tehát az AB-nek a tényállást megartó döntése – alkotmányossági követelmény megfogalmazásának hiányában – nem tartalmazott valódi üzenetet a bíróságok felé, ezért a bírói gyakorlat kezdett elbizonytalanodni. Homyak Szabolcs mutatja ki, hogy volt olyan több fórumot megírt bírósági döntés, amely az AB által írt propagandási szándék hiányában felmentette a vádlottakat. Míg más bírósági határozatok továbbra sincsenek erre tekintettel.³¹ A kérdés komoly gyakorlati jelentőséget mutatja, hogy az ún. Vajnai-ügyben a strasbourgi Emberi Jogi Bíróság lényegében e céllal hiánya miatt találta az Emberi Jogi Egyezményvel ellentétlenek annak a vádlottnak az elítélését, aki az őt ágní vörös csillagot egy jogszerűen működő párt rendezvényén viselte.³² A strasbourgi döntés – amely az AB-val ellentétben mindig az egyedi jogalkalmazói aktust vizsgálja – tehát pontosan az „élő jogot” nem találta egyezménykonformnak, éppen azt a tényállásban nem létező elemet hiányolta, amelyet az AB korábban beeletrimezett a tényállásba. A norma utóéletéle is mutatja, hogy az AB akkor járt volna el helyesen, ha egyértelmű alkotmányos követelményt fogalmaz meg a Btk. 269/B. § értelmezésével kapcsolatban.³³ Ettől – a hatásköröket maximálisan tiszteletben tartó és a magyar jogalkalmazás sajátosságait is figyelembe vevő – még tisztább megoldás lett volna, ha az AB megsemmisíti a tényállást, és annak ilyen vagy olyan újrakriminalizálását a jogalkotóra bízta.³⁴ A 2008-ban született strasbourgi döntés ugyanis tovább bizonytalanítja a Büntető Törvénykönyv és az Emberi Jogi Egyezmény közötti diszkrepanciát észlelő bíróságokat.

VI. A közhatalmat gyakorlatok becsütelének büntetőjogi védelme – értelmezés vagy megsemmisítés?

Utolsósóként a közhatalmat gyakorló szereplők sérelmére elkövetett fágalmazás és becsütelésért alkotmányossági követelményeit megfogalmazó 36/1994. (VI. 24) AB határozatot említeném. Róviden azt vizsgálánám, hogy teljesülnek-e az alkotmánykonform

²⁹ „Az önkényuralmi jelképek használatát tilló tényállás nem tartalmaz olyan elemet, amely mások veszélyeztetését vagy gyűlölködő indulatok felkeltését követelne meg. A Btk. 269/B. §-a önmagában a felsorolt jelképek nyilvánosság előtti használatát bünteti” (ABH 2000, 83, 107).

³⁰ ABH 2000, 103–104.

³¹ HORNYÁK SZABOLCS: *Az önkényuralmi jelképek használatának büntethetőségéről*. Büntügyi Szemle 2010/1, 20–25. p. (Az ún. Faranólo-ügyhöz lásd az idézett cikk 24. lábjegyzetét)

³² 2008.07.08 – 33629/06 (Vajnai v. Hungary). HORNYÁK 2010, (30. íj) 22–26. p. KOLTAY ANDRÁS: *A Vajnai-ügy*. Jevla 2010/1, 77–82. p.

³³ Ugyanis teleológiai redukcióval a célzat valóban beeletrimezhető a tényállásba, s ehhez azt is hangsúlyozni kell, hogy mindez csakis azért fogadható el, mert a tényállás redukciója az elkövető javára történik. Függetlenül attól, hogy a BH 2009. 131. sz. alatt közzétett határozati delatálan is teleológikus értelmezést végez [ellenlétes véleményvel, kritikusán HORNYÁK 2010, 21–23. p.]. E módszer alkalmazását tekintve azonban fétér hollónak számít a magyar jogalkalmazás realitását ismerve.

³⁴ Hasonlóra már volt példa a hanyag kezelés (Btk. 320. §) kapcsán, amelynek tényállását a 6/1992. (I. 30.) AB határozat megsemmisítette, majd a jogalkotó 1994-ben alkotta azt újra.

normatértelmezés feltételei egy olyan AB-döntés esetén, amely kifejezett alkotmányos követelményeket fogalmazott meg. A rendelkező rész 3. pontja szerint:

1. „A hatóság vagy hivatalos személy, valamint a közszereplő politikus becsütelésnek csorbítására alkalmas – e minőségére tekintettel tett –, értéktelieset kifejező véleménynyilvánítás alkotmányosan nem büntethető.”

2. „A becsütel csorbítására alkalmas tényállás, híresztelés, illetve ilyen tényre közvetlenül utaló kifejezés használata pedig csak akkor büntethető, ha a becsütel csorbítására alkalmas tény állító, híresztelő, illetve ilyen tényre közvetlenül utaló személy tudta, hogy a közlése lényegét tekintve valódián vagy azért nem tudott annak valódiánsgától, mert a hivatása vagy foglalkozása alapján réá irányadó szabályok szerint – az adott állítás tárgyára, a közlés eszközeire és címzettjeire tekintettel – elvárható figyelmet vagy körültekintést elmulasztotta.”³⁵

Vegyük sorra egyenként az alkotmányos követelmény megállapíthatóságának azon feltételeit, amelyeket az AB egy évvel korábban, a 38/1993 (VI. 11.) AB határozatában fektetett le.³⁶

1. *Az Alkotmányának való megfelelés vizsgálata logikailag előfeltételezi a norma értelmezését.*³⁷

– Kérdés: A Btk. 179–180. §-ainak értelmezéssel adható-e az itt megállapított jelentés? A válasz: nem.

2. *Alkotmányos követelményt a norma többértelműsége, homályossága esetén lehet megállapítani.*³⁸

– Kérdés: Van-e a Btk. 179–180. §-ainak olyan többértelmű, homályos aspektusa, amelyet a fenti követelményekkel leheme egyértelművé tenni? A válasz: nincs.

3. *Az „élő jog” doktrínától kell kinúlni, s ha a jogszabály ekként alkotmányértő tartalommal hatályosul, az alkotmányellenesség megállapítása és jogkövetkezményeinek alkalmazása elkerülhetetlenül szűkség.*³⁹

– A Legfelsőbb Bíróság már az Alkotmánybíróság döntése előtt is tagfította a közszereplők nyilvános bírálhatóságát,⁴⁰ abban azonban mindvégig – az AB-döntést követően is – egységes volt, hogy a kritika határain szűkségletlenül túllépő, gyalázkodó kijelentések mindenképpen megvalósítják a becsütelésért tényállást.⁴¹

³⁵ ABH 1994, 219, 219.

³⁶ A rendelkezési korlátokra tekintettel csak „felvilantás” szinjen említhetők a kérdések, amelyek egy másik tanulmány keretében feltettentü bővebb elemzést kívánnak.

³⁷ ABH 1993, 256, 266.

³⁸ Uo.

³⁹ Uo. 267.

⁴⁰ Lásd BH 1994, 300. Hivakozza SAJÓ ANDRÁS: *A szólásszabadság kézikönyve*. Budapest, 2005. 156. p. és KOLTAY 2009, 2241. p.

⁴¹ Igazi „csenget” a BH 1995. 6. sz. alatt közzétett határozat, amely kifejezetten az AB-döntésre hivatkozással – de tartalmilag annak ellenmondva – lebeszégnek tartja becsütelésért büntetni az intézkedő rendőrről szemben gyalázkodó elkövetőt. Hasonló a helyzet a BH 1996. 457. sz. alatt közzétett határozatnál is. (E két esetben csak azért nem került sor büntetőjogi felelősségre vonásra, mert a sértettek nem teljesítették árá tekintettel tett becsütelő kijelentések megtörténtét, hogy majd ezt követően lehessen állítsd foglaln azok mélynyilvánítás kategóriáját, ezzel ellenmondva az AB határozatnak, amely a büntelme nyilvánítással összességében nem differenciál a kritika határain belül maradó és azon túllépő értéktelieset között. A BH 2001. 99. sz. döntés szerint pedig: „Megvalósítja a becsütelésért vétségét, ha a terhelt a beadványában a polgármester (egyben országgyűlési képviselő) magánvádló hivatali működésére vonatkozóan olyan kifejezéseket használ, amelyek meghaladják a véleménynyilvánítással kapcsolatos alkotmányos jogok gyakorlását, míl-

Ha a bírói gyakorlatot mint élő jogot komolyan vesszük, akkor az AB-nak azóta meg kellett volna semmisítenie a becsületsértés tényállását. Az említett passzív alanyi kör érintő becsületsértő értéktételek büntetlenségének biztosítására ugyanis nem bizonyult elegendőnek a „hatóság vagy hivatalos személy megsértése” elnevezésű speciális tényállás megsemmisítése (akkor hatályban volt Btk. 232. §). Az AB azonban az 1994. évi döntése után cselekvőképtelen maradt, a döntésével azóta is ellentétes bírói gyakorlat fölért – megfelelő jogintézmény (az alkotmányjogi panasz) hiányában – nem gyakorolhat kontrollt.

A 36/1994. (VI. 11) AB határozattal kapcsolatban annyi tehát bizonyos, hogy az AB úgy fektetett le alkotmányos követelményeket, hogy ezek megállapításának feltételei valójában nem álltak meg, s így az értelmezés kereteit túllépve jogalkotást végzett. Elnöksége lejártaival az előadó bírói teendőket ellátó *Sólyom László* maga ismerte el egy nyilatkozatában, hogy az AB itt valójában „beleírt a Büntető Törvénykönyvébe.”⁴² Ennek a hatáskörtúllépésnek, vagy ahogy *Hornótyk Szabolcs* egy cikkében fogalmaz, a „jogalkalmazás elvi irányításának”⁴³ ingatag az alapja, s egyébként mind a hatása is.⁴⁴

ZSOLT SZOMORA

DIE VERFASSUNGSKONFORME AUSLEGUNG UND DAS STRAFRECHT – EIN PROBLEMAUFRISS

(Zusammenfassung)

Dieser Beitrag befasst sich, aufgrund konkreter Beispielen aus der ungarischen straf- und verfassungsgerichtlichen Judikatur, mit der Problematik, die im ungarischen Strafrecht durch die Anwendung verfassungskonformer Auslegung der Vorschriften des StGB erscheint. Die Straftaten, die von dieser Auslegungsmethode am meisten „betroffen sind“, sind diejenigen, die das Grundrecht der Meinungsfreiheit beschränken. Der Beitrag geht darauf ein, was für dogmatische Inkonsistenzen durch die vom ungarischen Verfassungsgericht zu Grunde gelegten und vorgeschriebenen verfassungskonformen Auslegung hervorgerufen sind, vor allem bei den folgenden Straftaten: Volksverhetzung, Verwendung von Willkürherrschaftssymbolen, Verleumdung und Beleidigung.

lepké azt a mértéket, amelynek elviselése a közéletben szereplők, politikusok esetében a státusukból adódóan elvárható, lekicsinylőek, a sértett emberi méltóságát és jó hírét sértik”. Nyilvánvaló az AB-döntésnek való ellentmondás.

⁴² A „nehéz eseteikről” a bírói erkölcsi felelőssége jut szerephez. *Sólyom László*val, az Alkotmánybíróság elnökeivel *TÓTH GÁBOR ATTILA* beszélgetett. *Fundamentum* 1997/1. 40. p. (kiemelés az eredeti szövegben).

⁴³ *HORNÓTYK* 2006, 111. p.

⁴⁴ Az alkotmányos követelmények hatástalanságát jól példázzák a 41. lábjegyzetben említett határozatok.